

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระนาฏศิลป์ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายล่องโจง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ ซึ่งมีขั้นตอนการศึกษาและผลการศึกษาสรุปผล ได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผลการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายล่องโจง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายล่องโจง
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายล่องโจง ก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายล่องโจง

สรุปผลการวิจัย

ผลการดำเนินการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายล่องโจง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปผล ได้ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ เรื่อง การรำชุดสาว

หนองคายต้องโขงกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 81.11/83.89 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายต้องโขง กลุ่ม สาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.7300

3. นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายต้องโขง กลุ่ม สาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายต้องโขง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.46)

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบสื่อวีดิทัศน์ สาระนาฏศิลป์ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายต้องโขง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายต้องโขง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.11/83.89 หมายความว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนจากการทำแบบทดสอบย่อยประจำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 แผน คิดเป็นร้อยละ 81.11 และคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 83.89 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แสดงว่าแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม มีการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ มีการวัดผลประเมินผลที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น มีความสามารถในการเรียนรู้ทำต่างๆ ในการรำชุดสาวหนองคายต้องโขง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อีกทั้งผู้เรียนยังเกิดการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นร่วมกันแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยนักเรียนสามารถเรียนรู้และรับรู้ผ่านความคิดรวบยอดหรือประสบการณ์นามธรรม

ซึ่งเกิดจากการลงมือปฏิบัติจริง และการเฝ้าสังเกตอย่างไต่ตรง ทำให้เกิดการเรียนที่มีประสิทธิภาพและสามารถทำให้ผลการเรียนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา มี สุขเกษม (2553 : 102-105) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ฟ้อนลาวดวงเดือน ผลการศึกษาพบว่า เอกสารประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องฟ้อนลาวดวงเดือน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.38/87.91 ซึ่งมีค่าสูงกว่าค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเอกสารประกอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องฟ้อนลาวดวงเดือน สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับมลิวรรณ โนนศิริ (2552 : 98-101) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอน เพื่อพัฒนาทักษะนาฏศิลป์เบื้องต้น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า 1. ชุดการสอนวิชานาฏศิลป์เบื้องต้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 84.47/83.25 2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์เบื้องต้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยในทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์เบื้องต้น 31.49 จากคะแนนเต็ม 40 ซึ่งอยู่ในระดับ ดีมาก ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับชุดกาญจน์ รุ่งเรือง (2552 : 125 – 128) ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความรู้ ทักษะปฏิบัติ และความคิดสร้างสรรค์วิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีความรู้หลังทดลองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีทักษะปฏิบัติ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. คำดัชนีประสิทธิผลของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายล่องโจง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.7300 ซึ่งเพิ่มขึ้น

ในระดับที่น่าพอใจ และมีลักษณะเดียวกันกับผลการวิจัยของสีอำพร สอนไรสง (2551 : 112 - 113) ได้ศึกษาเรื่องอาหาร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ผลการศึกษาพบว่า แผนการเรียนรู้เรื่อง อาหาร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา มีประสิทธิภาพ 83.50/79.56 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้เรื่อง อาหาร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา มีค่าเท่ากับ 0.6844 และนักเรียนที่เรียน โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับชูดิกานจน์ รุ่งเรือง (2552 : 125 - 128) ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความรู้ ทักษะปฏิบัติ และความคิดสร้างสรรค์วิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีความรู้หลังทดลองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีทักษะปฏิบัติ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายล่องโขง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้ทำกิจกรรมในกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามลำดับขั้นตอนของกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายล่องโขง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอิบราฮิม (Ebrahim, 2004 : 1232-A) ได้ทำการศึกษาเพื่อตรวจสอบผลการสอน 2 วิธี ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานระดับประถมศึกษาในประเทศคูเวต โดยใช้วิธีสอนแบบดั้งเดิมและวิธีการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4-E ทำการศึกษา กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 111 คน ผลการศึกษาพบว่า วิธีสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4-E นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่าวิธีสอนแบบดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญ และสอดคล้องกับมลิวรรณ โนนศิริ (2552 : 98-101) ได้ทำการวิจัยเรื่อง

การพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์เบื้องต้น จำนวน 12 ชุด ผลการวิจัยพบว่า 1. ชุดการสอนวิชา นาฏศิลป์เบื้องต้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 84.47/83.25 2. นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์เบื้องต้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยในทักษะ การปฏิบัตินาฏศิลป์เบื้องต้น 31.49 จากคะแนนเต็ม 40 ซึ่งอยู่ในระดับ ดีมาก

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายล่องโขง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 หมายความว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ เรื่อง การรำชุดสาว หนองคายล่องโขง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ได้ปฏิบัติกิจกรรมในรูปแบบของกลุ่ม ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำให้เกิดความสนุกสนาน ได้ช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม มีการแข่งขันระหว่างกลุ่มการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม มีการ ประกาศผลและการให้รางวัล ประกอบกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเกี่ยวข้องโดยตรงกับ ทฤษฎีแรงจูงใจ คือ รางวัลที่กลุ่มได้รับขึ้นอยู่กับผลงานของกลุ่มที่สมาชิกทุกคนจะต้องร่วมมือ กัน การเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงทุก ขั้นตอน มีสื่อที่เร้าใจ โดยเฉพาะสื่อวีดิทัศน์ และกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือส่งผลให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี มีความสนุกสนานและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การจัด กิจกรรมได้สอดคล้องกับถูกฝังส่งเสริมให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่นและคุณค่าของความเป็นไทย ส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขภายใต้ สุขภาพจิตที่ดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของกนกวรรณ ชะวงศา (2551 : 126 - 127) ได้ศึกษา การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ทำราวมาตรฐาน โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพุทปัญญา กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ทำราวมาตรฐาน โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพุทปัญญาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ยัง สอดคล้องกับบุญศรี คุณนิย (2551 : 77 - 78) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนว ทฤษฎีพุทปัญญา เรื่องสารในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎี พุทปัญญา เรื่องสารในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสีอำพร สอนโรสง (2551 : 112 - 113) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องอาหาร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีพุทปัญญา นักเรียนที่เรียนโดยใช้

รูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีความพึงพอใจ
อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูผู้สอนนาฏศิลป์ใน โรงเรียนที่อยู่ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบางกอกหลวง ควรนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ เรื่อง
การรำชุดสาวหนองคายล่องโขง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัย
ได้สร้างขึ้น ไปใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรี – นาฏศิลป์ และอาจนำไปแสดงในงาน
เทศกาลต่าง ๆ ก็ได้ เพราะเป็นการประดิษฐ์ทำรำที่มีคุณภาพสามารถสอนได้ในทุกระดับช่วงชั้น

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายล่องโขง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้
กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ เป็นนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ เพลง
ประกอบเป็นเพลงที่แต่งและสร้างขึ้นใหม่และทำรำก็เป็นทำรำที่คิดประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่
นักเรียนฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม ครูต้องคอยดูแลให้คำปรึกษา

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายล่องโขง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรม
การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ เป็นการฝึกทักษะปฏิบัติ ครูจะต้องสาธิตให้ดูก่อน
แล้วจึงให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเอง ครูจำเป็นต้องฝึกให้แม่นยำเสียก่อนและมีข้อจำกัดในด้านเวลา
ในการจัดกิจกรรมจำเป็นต้องจัดกิจกรรมในช่วงเวลาบ่ายเพื่อยืดหยุ่นเวลาได้ การจัดกิจกรรม
จึงจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม
ร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ ในสาระการเรียนรู้อื่น ในกลุ่มสาระที่มีการฝึกทักษะปฏิบัติ

2.2 ควรมีการส่งเสริมให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการคิดประดิษฐ์ทำรำให้มากขึ้น
เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนและเพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น